

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 194 (XXXVIII) — Nr. 72

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 30 ianuarie 2026

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 425 din 14 octombrie 2025 referitoare la excepția de neconstituționalitate a sintagmei „ <i>in ultimă instanță</i> ” din cuprinsul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă	2–5
Decizia nr. 426 din 14 octombrie 2025 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 78 alin. (2) din Codul de procedură civilă	5–8
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
93. — Ordin al directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară privind completarea Procedurii și modalității de alocare a sumelor, precum și raportarea de către beneficiari a stadiului de execuție a lucrărilor pentru lucrările de înregistrare sistematică inițiate de unitățile administrativ-teritoriale, aprobate prin Ordinul directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară nr. 819/2016.....	8
ACTE ALE COLEGIULUI FIZIOTERAPEUȚILOR DIN ROMÂNIA	
4. — Hotărâre privind modificarea și completarea anexei la Hotărârea Adunării generale naționale a Colegiului Fizioterapeuților din România nr. 6/2018 pentru adoptarea Codului deontologic al fizioterapeuțului	9
6. — Hotărâre privind modificarea anexei la Hotărârea Adunării generale naționale a Colegiului Fizioterapeuților din România nr. 1/2018 pentru aprobarea însemnelor Colegiului Fizioterapeuților din România	10
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 417 din 24 noiembrie 2025 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	11–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 425

din 14 octombrie 2025

referitoare la excepția de neconstituționalitate a sintagmei „în ultimă instanță” din cuprinsul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă

Elena-Simina Tănăsescu	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dacian-Cosmin Dragoș	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Ioana-Laura Paris	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan Laurențiu Sorescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Societatea Artmark Holding — S.R.L., cu sediul în București, în Dosarul nr. 42.037/3/2015 al Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 59D/2021.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Președintele Curții dispune să se facă apelul și în Dosarul nr. 1.306D/2021, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă în ceea ce privește sintagma „în ultimă instanță”, excepție ridicată de Societatea Artmark Holding — S.R.L., cu sediul în București, în Dosarul nr. 6.886/302/2020 al Judecătoriei Sectorului 5 București — Secția a II-a civilă.

4. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

5. Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor. Reprezentantul Ministerului Public este de acord cu măsura propusă. Curtea, având în vedere obiectul excepțiilor de neconstituționalitate ridicate în dosarele sus-menționate, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea Dosarului nr. 1.306D/2021 la Dosarul nr. 59D/2021, care a fost primul înregistrat.

6. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. Făcând referire la jurisprudența Curții Constituționale, de exemplu, Decizia nr. 227 din 23 aprilie 2024, susține că mecanismul de sesizare a instanței supreme pentru dezlegarea unor probleme de drept este conform normelor constituționale, iar stabilirea unor condiții specifice ale acestui mecanism reflectă voința exclusivă a legiuitorului, care este în concordanță cu prevederile constituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

7. Prin Încheierea din 2 decembrie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 42.037/3/2015, **Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă**. Excepția a fost invocată de Societatea Artmark Holding — S.R.L., cu sediul în București, într-o cauză

având ca obiect soluționarea apelului formulat împotriva sentinței civile prin care a fost respinsă excepția prescripției dreptului material la acțiune raportată la perioada iunie-septembrie 2012 și prin care au fost admise în parte pretențiile în legătură cu drepturile de suită născute în raport cu vânzările din perioada 2012-2014.

8. Prin Încheierea din 22 februarie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 6.886/302/2020, **Judecătoria Sectorului 5 București — Secția a II-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă în ceea ce privește sintagma „în ultimă instanță”**. Excepția a fost invocată de Societatea Artmark Holding — S.R.L., cu sediul în București, într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cereri privind întoarcerea executării silite, fundamentată pe faptul că instanța de recurs a desființat titlul executoriu, executarea fiind nelegală.

9. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autoarea acesteia învederează, în esență, că dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă restricționează dreptul de a solicita dezlegarea unor probleme de drept de către Înalta Curte de Casație și Justiție, întrucât doar instanțele de ultim grad sunt menționate ca având această posibilitate.

10. Totodată, autoarea consideră că drepturile procesuale fundamentale, precum accesul la justiție și dreptul la un proces echitabil, deși sunt garantate de Constituție și de legislația europeană, sunt afectate de această restricție. Evidențiază faptul că remedii juridice eficiente sunt cerute de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și de Curtea de Justiție a Uniunii Europene, dar apreciază că limitarea impusă de dispozițiile legale criticate este incompatibilă cu aceste standarde. De asemenea, subliniază că interpretarea unitară a legii este prevăzută de Constituție ca atribuție a Înaltei Curți de Casație și Justiție, dar este împiedicată de aplicarea restrictivă a art. 519 din Codul de procedură civilă.

11. Autoarea excepției realizează o comparație între legislația europeană și cea națională, concluzionând că accesul la procedura de interpretare a legislației europene oferită de Curtea de Justiție a Uniunii Europene este permis oricărei instanțe, indiferent de stadiul procesual, spre deosebire de reglementarea națională, care exclude instanțele inferioare de la accesul la Înalta Curte de Casație și Justiție pentru dezlegările de drept.

12. În concluzie, autoarea excepției se consideră privată de un instrument procedural esențial pentru asigurarea unui proces echitabil, dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă fiind astfel în contradicție cu normele constituționale și europene invocate.

13. **Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă** apreciază că excepția invocată este neîntemeiată. Dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă sunt constituționale, întrucât nu restrâng în mod nejustificat dreptul de acces la justiție, ci îl reglementează într-un mod rezonabil și proporțional, în acord cu principiile statului de drept și cu jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului.

14. **Judecătoria Sectorului 5 București — Secția a II-a civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât limitarea privind art. 519 din Codul de procedură civilă nu reprezintă o restrângere a accesului la

justiție, ci o măsură justificată pentru evitarea sesizărilor repetate și suprasolicitarea instanței supreme, având în vedere că procedura vizează asigurarea unei practici judiciare unitare, nu o cale de atac. Instanța face referire la art. 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, subliniind că doar pentru instanțele ale căror hotărâri nu pot fi atacate este prevăzută obligația sesizării Curții de Justiție a Uniunii Europene, nu și pentru cele ale căror decizii pot fi atacate, ceea ce confirmă caracterul rezonabil al limitării.

15. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

16. **Guvernul**, în Dosarul Curții Constituționale nr. 1.306D/2021, apreciază că excepția invocată este neîntemeiată. În susținerea acestei poziții, se subliniază că procedura pronunțării unei hotărâri prealabile de către Înalta Curte de Casație și Justiție nu reprezintă o cale de atac, ci un incident procedural menit să clarifice o chestiune de drept esențială pentru soluționarea fondului cauzei. Această instituție are rolul de a asigura supremația dreptului și uniformitatea practicii judiciare și de a preveni pronunțarea unor hotărâri contradictorii. De asemenea, se remarcă similitudini cu mecanismele europene, precum trimiterea preliminară către Curtea de Justiție a Uniunii Europene sau avizele consultative prevăzute de Protocolul nr. 16 la Convenția europeană a drepturilor omului.

17. În ceea ce privește dreptul instanțelor de a sesiza Înalta Curte de Casație și Justiție, Guvernul subliniază că această posibilitate este rezervată doar instanțelor investite cu soluționarea cauzei în ultimă instanță. Judecătorii nu au calitate procesuală activă în această procedură, conform prevederilor art. 519 din Codul de procedură civilă. Această limitare este justificată prin necesitatea de a evita supraaglomerarea instanței supreme și de a păstra caracterul excepțional al procedurii. În concluzie, Guvernul consideră că dreptul părților de a solicita sesizarea instanței supreme în cadrul apelului sau recursului, atunci când hotărârea nu este supusă recursului, constituie o garanție suficientă a accesului liber la justiție și a dreptului la un proces echitabil.

18. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

19. Cu privire la modul în care instanța judecătorească a ales să sesizeze instanța constituțională, Curtea observă că, în cauza de față, instanța a procedat la „sesizarea Curții Constituționale” prin considerentele încheierii, și nu prin dispozitivul acesteia. Or, dispozitivul este partea cea mai importantă, esențială, a unei hotărâri judecătorești, întrucât el este susceptibil a fi pus în executare și împotriva lui se exercită căile de atac. Prin dispozitiv sunt soluționate toate cererile părților, indiferent dacă sunt cereri principale, accesorii sau incidentale. O atare eroare nu este opozabilă Curții Constituționale, pentru că, în caz contrar, aceasta s-ar răsfrânge asupra autoarei excepției de neconstituționalitate în mod negativ. În consecință, Curtea apreciază că este legal sesizată (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 709 din 9 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 173 din 23 februarie 2018, paragraful 11).

20. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

21. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum rezultă din încheierile de sesizare, îl constituie prevederile art. 519 din Codul de procedură civilă, respectiv sintagma „în ultimă instanță”. Cu toate că prin Încheierea din 2 decembrie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 42.037/3/2015, Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă în integralitatea lor, având în vedere motivarea excepției de neconstituționalitate, Curtea va reține ca obiect al acesteia doar sintagma „în ultimă instanță” din cuprinsul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, care au următorul conținut: *„Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.”*

22. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, sintagma criticată contravine dispozițiilor constituționale ale art. 21 — *Accesul liber la justiție*, astfel cum se interpretează potrivit art. 20 alin. (1) din Constituție și prin prisma art. 6 privind dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ale art. 126 alin. (3) privind competența Înaltei Curți de Casație și Justiție de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești și ale art. 148 — *Integrarea în Uniunea Europeană*, raportate la art. 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, ce consacără dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil.

23. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că prevederile de lege criticate în cauza de față au mai format obiectul controlului de constituționalitate, exercitat prin prisma unor critici similare, relevante fiind Decizia nr. 57 din 28 februarie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 725 din 7 august 2023, paragrafele 17 și 18, sau Decizia nr. 351 din 27 iunie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 801 din 5 septembrie 2023, paragrafele 14-17.

24. Astfel, cu privire la constituționalitatea mecanismului juridic al sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, Curtea a reținut că prin Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă a fost recunoscută posibilitatea instanțelor de a solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe hotărâri prin care să dea rezolvări de principiu chestiunilor de drept de a căror clarificare depinde soluționarea pe fond a cauzelor și cu privire la care judecătorii, în cursul judecății, consideră că este necesar să solicite concursul instanței supreme în vederea tranșării cu titlu definitiv a problemei în discuție. Această competență a Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost reglementată în scopul prevenirii apariției jurisprudenței neunitare la nivelul instanțelor naționale, prin oferirea de soluții care se impun cu forță obligatorie atât instanței care a solicitat pronunțarea unei astfel de hotărâri prealabile, cât și celorlalte instanțe care se confruntă cu

probleme de drept similare, decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție având, în toate cazurile, efecte doar pentru viitor.

25. Analiza Înaltei Curți de Casație și Justiție poartă exclusiv asupra problemei punctuale indicate de judecătorul cauzei, care, anticipând dificultatea chestiunii și riscul ca aceasta să genereze interpretări diferite în momentul în care diverse instanțe ar ajunge să examineze respectiva chestiune de drept, solicită instanței supreme să statueze într-o manieră care să clarifice și să fixeze o optică unitară, generalizată la nivelul tuturor instanțelor din țară, aspect care este în acord cu dispozițiile constituționale ale art. 126 alin. (3) referitoare la rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție de asigurare a interpretării și aplicării unitare a legii de către celelalte instanțe judecătorești. Funcția preventivă și unificatoare a acestei proceduri este benefică actului de justiție, asigurând realizarea premiselor pentru întrunirea caracteristicilor unui proces echitabil, ca exigență a statului de drept izvorâtă din prevederile art. 21 din Legea fundamentală, dar și din cele ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Aceasta deoarece se evită interpretările diferite pe care diverse instanțe le-ar putea da aceleiași problematici, iar părțile din proces beneficiază de certitudinea previzibilității dispozițiilor legale aplicabile situației de fapt conflictuale în care se află. Totodată, prin această procedură se asigură și respectarea principiului constituțional al egalității în fața legii și a autorităților publice, procesele urmând să fie soluționate în baza unor prevederi legale interpretate unitar, astfel încât persoanele implicate în litigii aflate pe rolul unor instanțe diferite vor beneficia de un tratament juridic egal.

26. Așadar, obiectul sesizării instanței supreme cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile îl constituie chestiunile de drept de a căror lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzelor, iar titular al cererii de sesizare pentru pronunțarea unei astfel de hotărâri prealabile poate fi numai un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță. Părțile din proces pot solicita instanței de judecată să sesizeze Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, însă instanța are dreptul suveran de a aprecia asupra sesizării, nefiind obligată să motiveze respingerea ei. Curtea a reținut că este aplicabilă în acest caz teoria actului clar sau a actului clarificat, teorie dezvoltată în dreptul francez, care a fost adoptată și în jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene cu privire la sesizarea pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile. Potrivit acestei teorii, instanța poate să nu formuleze o sesizare pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile în cazul în care soluția chestiunii de drept poate fi desprinsă din jurisprudența anterioară sau atunci când aceasta este clară. Teoria actului clar (clarificat) poate sta atât la baza deciziei instanței de a nu sesiza instanța supremă pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, cât și la baza deciziilor celorlalte instanțe de a nu suspenda judecarea cauzei, dacă s-a formulat deja o sesizare pentru pronunțarea unei astfel de hotărâri.

27. Față de critica adusă de autoarea excepției cu privire la încălcarea dispozițiilor constituționale ale art. 21 — *Liberul acces la justiție*, Curtea reamintește că în jurisprudența sa a statuat că accesul liber la justiție presupune accesul la mijloacele procedurale prin care justiția se înfăptuiește, fiind de competența exclusivă a legiuitorului instituirea regulilor de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești. În consecință, legiuitorul poate stabili, în considerarea unor situații deosebite, reguli speciale de procedură, precum și modalitățile de exercitare a drepturilor procedurale, principiul accesului liber

la justiție presupunând posibilitatea neîngrădită a celor interesați de a utiliza aceste proceduri în formele și modalitățile instituite de lege (în acest sens s-a pronunțat Curtea Constituțională prin Decizia nr. 227 din 15 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 400 din 30 mai 2014, paragraful 14). Stabilirea unor condiții specifice, în care să se realizeze sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a reprezentat voința exclusivă a legiuitorului, fiind în concordanță cu principiile constituționale.

28. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să ducă la reconsiderarea jurisprudenței Curții, atât soluția, cât și considerentele deciziilor menționate își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

29. Referitor la invocarea prevederilor art. 47 privind dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, Curtea a constatat că în jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, spre exemplu Hotărârea din 22 decembrie 2010, pronunțată în Cauza C-279/09 — *DEB Deutsche Energiehandels und Beratungsgesellschaft mbH împotriva Bundesrepublik Deutschland*, paragraful 35, s-a statuat că, potrivit art. 52 alin. (3) din Cartă, în măsura în care aceasta conține drepturi ce corespund celor garantate prin Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, înțelesul și întinderea lor sunt aceleași ca și cele prevăzute de această convenție. Potrivit explicației aferente acestei dispoziții, înțelesul și întinderea drepturilor garantate sunt stabilite nu numai prin textul Convenției, ci și, în special, prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Art. 52 alin. (3) teza a doua din Cartă prevede că prima teză a aceluiași alineat nu împiedică dreptul Uniunii să confere o protecție mai largă. Așadar, în ceea ce privește conținutul dreptului la o cale de atac efectivă și la un proces echitabil prevăzut de art. 47 din Cartă, Curtea de la Luxemburg a reținut prin Hotărârea din 26 februarie 2013, pronunțată în Cauza C-311/11 — *Stefano Melloni împotriva Ministerio Fiscal*, paragraful 50, că acesta corespunde conținutului pe care jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului îl recunoaște drepturilor garantate de art. 6 paragrafele 1 și 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (a se vedea hotărârile Curții Europene a Dreptului Omului din 14 iunie 2001, 1 martie 2006 și 24 aprilie 2012, pronunțate în cauzele *Medenica împotriva Elveției*, paragrafele 56-59, *Sejdovic împotriva Italiei*, paragrafele 84, 86 și 98, și *Haralampiev împotriva Bulgariei*, paragrafele 32 și 33).

30. De altfel, Curtea a reținut că acestea, de principiu, sunt aplicabile în controlul de constituționalitate în măsura în care asigură, garantează și dezvoltă prevederile constituționale în materia drepturilor fundamentale, cu alte cuvinte, în măsura în care nivelul lor de protecție este cel puțin la nivelul normelor constituționale în domeniul drepturilor omului (a se vedea, în acest sens, deciziile nr. 872 și 874 din 25 iunie 2010, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010, și Decizia nr. 4 din 18 ianuarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 194 din 21 martie 2011). În consecință, având în vedere că, potrivit art. 21 alin. (3) din Constituție, standardul național de protecție în materia strămutării este superior celui oferit de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea, cu referire la art. 47 din Cartă, reține că nu există motive pentru a reconsidera concluziile sale referitoare la constituționalitatea sintagmei „în ultimă instanță” din cuprinsul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă.

31. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1-3, al art. 19 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Societatea Artmark Holding — S.R.L., cu sediul în București, în Dosarul nr. 42.037/3/2015 al Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă și în Dosarul nr. 6.886/302/2020 al Judecătorei Sectorului 5 București — Secția a II-a civilă și constată că sintagma „*în ultimă instanță*” din cuprinsul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă este constituțională în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă și Judecătorei Sectorului 5 București — Secția a II-a civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 14 octombrie 2025.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
ELENA-SIMINA TĂNĂSESCU

Magistrat-asistent,
Ioana-Laura Paris

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 426

din 14 octombrie 2025

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 78 alin. (2) din Codul de procedură civilă

Elena-Simina Tănăsescu	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dacian-Cosmin Dragoș	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Ioana-Laura Paris	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan Laurențiu Sorescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 78 alin. (2) din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Emilia Corina Negrea în Dosarul nr. 805/98/2020 al Tribunalului Ialomița — Secția civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 77D/2021.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Președintele Curții dispune să se facă apelul și în Dosarul nr. 2.762D/2021, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 78 alin. (2) din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Ion Ajoghin și Victorița Ajoghin în Dosarul nr. 903/1.748/2021 al Judecătorei Cornetu — Secția civilă.

4. La apelul nominal se prezintă autorii excepției, Ion Ajoghin și Victorița Ajoghin, asistați de avocat Sarchizian Artin, cu împuternicire avocațială depusă la dosar, lipsind celelalte părți. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită. La dosarul cauzei au fost depuse concluzii scrise, de către autorul Ion Ajoghin, prin care solicită admiterea excepției de neconstituționalitate.

5. Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor. Reprezentantul convențional al autorilor și reprezentantul Ministerului Public sunt de acord cu măsura propusă. Curtea, având în vedere obiectul excepțiilor de neconstituționalitate ridicate în dosarele sus-menționate, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea Dosarului nr. 2.762D/2021 la Dosarul nr. 77D/2021, care a fost primul înregistrat.

6. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului convențional al autorilor, care pune concluzii de admitere a excepției de neconstituționalitate. Acesta apreciază că textul de lege criticat conferă posibilitatea judecătorului ca în cursul judecății să completeze cadrul procesual în măsura în care reclamantul a configurat în mod greșit acest cadru procesual. Astfel, în concepția actualului Cod de procedură civilă există o primă fază de regularizare a acțiunii, când într-adevăr judecătorul poate îndrepta anumite neregularități. În momentul în care s-a depășit această fază și s-a intrat în cursul judecății, începe ceea ce se numește duelul judiciar, în care judecătorul trebuie să își păstreze o poziție de neutralitate față de părți, iar părțile, în mod evident, să își dispute și în mod clar să își susțină apărările. Dacă judecătorul, în această etapă de judecată, poate coborî de pe acea treaptă de imparțialitate și poate sugera o completare a cadrului procesual, acest lucru echivalează cu o îndrumare dată reclamantului de a-și completa acțiunea, de a extinde cadrul procesual. Desigur că acest „beneficiu” care poate fi acordat are o contrapondere, are un mare dezavantaj creat celeilalte părți, pentru că dacă s-ar fi rămas în cadrul propriu-zis este evident că această iregularitate ar fi fost sancționată cu o excepție dirimantă, peremptorie de greșită configurare a cadrului procesual și, prin urmare, o apărare eficientă și energică a pârâtului ar fi putut fi fructificată. Dar, în condițiile în care tocmai judecătorul, în faza de judecată, sugerează și îi dă posibilitatea reclamantului de a înlătura această omisiune, acest aspect reprezintă o încălcare a independenței judecătorului, pe de o parte, pentru că ajută în mod clar poziția reclamantului și, pe de altă parte, lipsește de acea imparțialitate obiectivă judecata, pentru că, din perspectiva pârâtului cel puțin, se va vedea că în această etapă a judecății judecătorul ajută, în timpul jocului, una dintre părți, fapt care în mod evident afectează nu numai stabilitatea, ci și cea independență obiectivă a judecătorului. Sigur că este în interesul public ca o acțiune să fie corect configurată, însă rolul activ al judecătorului trebuie să se manifeste pentru aflarea adevărului, iar în contextul în care noul Cod de procedură civilă stabilește,

în mod neechivoc, reperul temporal până când se poate face această regularizare a acțiunii, respectiv până la momentul începerii judecării, în momentul în care s-a pășit în cursul judecării și s-a început acel duel judiciar, judecătorul nu mai poate interveni pentru a sprijini într-un fel una dintre părțile procesuale.

7. Președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, având în vedere că judecătorul trebuie să ajute raportul juridic civil, nu părțile din dosar, în contextul în care acesta are posibilitatea oferită de lege de a califica situația juridică și de a înțelege ce tip de raport juridic este supus judecării. Având această libertate, el poate aprecia și dacă raportul juridic respectiv implică, pentru realizarea sa, participarea unui terț. Judecătorul nu evaluează șansele niciunei părți. Atât timp cât părțile depun demersuri corespunzătoare ele pot avea acces la justiție, iar, în cazul în care acel raport juridic a fost clarificat cu exercitarea căii de atac împotriva hotărârii judecătorului, părțile pot să stabilească ulterior un cadru procesual corespunzător și pot să înțeleagă cum ar trebui să arate cererea de chemare în judecată. Toate acestea se desfășoară în contextul în care judecătorul are un rol în aflarea adevărului, potrivit dispozițiilor art. 22 din Codul de procedură civilă, și nu poate refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă. Astfel, legiuitorul a permis judecătorului să clarifice extrem de rapid, chiar spre încurajarea dreptului la un proces echitabil și a soluționării rapide și într-un termen rezonabil a unui conflict civil, o astfel de situație juridică, deoarece el poate face aprecieri în sensul stabilirii corespunzătoare a cadrului procesual. Totodată, reprezentantul Ministerului Public invocă jurisprudența Curții Constituționale, de exemplu Decizia nr. 1.567 din 7 decembrie 2010. Acesta apreciază că în contextul de față se discută despre o situație care impune reguli speciale de procedură, iar instituirea regulilor de desfășurare a procesului civil este de competență exclusivă a legiuitorului, potrivit art. 126 alin. (2) și art. 129 din Constituție. În concluzie, consideră că o astfel de prevedere legală cum este cea criticată în cauză chiar facilitează protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

8. În replică, reprezentantul convențional al autorilor arată că nu se neagă acest drept al judecătorului și nevoia sa de a corija și de a se îngriji ca toate condițiile să fie respectate, implicit interesele terților. Acesta apreciază că ceea ce este de remarcat este momentul procesual până la care judecătorul o face, pentru că în clipa în care s-a început propriu-zis procesul deja fiecare dintre părți își adaptează strategiile procesuale, pârâtul își face toate excepțiile, or, în condițiile în care se merge în fața instanței de judecată, cum s-a întâmplat în cauza de față, și se invocă excepția dirimantă, este evident că ea are toate șansele să fie admisă. Cu toate acestea, judecătorul a apreciat că înainte de analiza excepției va pune în discuție, pe baza textului de lege criticat, introducerea în cauză a terțului. Această situație a generat excepția de neconstituționalitate și interesul promovării sale, respectiv posibilitatea antereferită oferită judecătorului în cursul judecării, deci nu în faza de regularizare, ceea ce este potrivit principiilor de rang constituțional.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

9. Prin Încheierea din 17 noiembrie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 805/98/2020, **Tribunalul Ialomița — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 78 alin. (2) din Codul de procedură civilă.** Excepția a fost invocată de Emilia Corina Negrea într-o cauză având ca obiect soluționarea unei acțiuni în anulare a unei proceduri de atribuire/licitație și a actelor subsecvente acesteia.

10. Prin Încheierea din 14 iulie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 903/1.748/2021, **Judecătoria Cornetu — Secția civilă a**

sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 78 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Excepția a fost invocată de Ion Ajoghin și Victorița Ajoghin într-o cauză având ca obiect soluționarea unei acțiuni în anulare a unui titlu de proprietate.

11. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** autorii acesteia arată că prevederile art. 78 alin. (2) din Codul de procedură civilă sunt lipsite de claritate și previzibilitate, deoarece permit respingerea acțiunii ca inadmisibilă pe motivul imposibilității introducerii în cauză a persoanelor interesate. Or, astfel este încălcat principiul disponibilității coroborat cu principiul accesului liber la justiție. Prin urmare, este criticată posibilitatea judecătorului de a atribui, din oficiu, calități procesuale diferite participanților, acțiune ce depășește atribuțiile puterii judecătorești.

12. De asemenea, se susține că obligativitatea impusă prin sintagma „judecătorul va pune” din cuprinsul dispozițiilor procedurale poate conduce la măsuri disproportionale care favorizează nejustificat reclamantul și afectează dreptul pârâtului la apărare. Or, judecătorul trebuie să aibă libertatea de a aprecia proporționalitatea măsurii în funcție de circumstanțele cauzei, pentru a respecta principiile constituționale ale echității și imparțialității.

13. **Tribunalul Ialomița — Secția civilă** apreciază, în Dosarul nr. 77D/2021, că excepția invocată este neîntemeiată, deoarece norma juridică analizată este formulată clar, este previzibilă și se aplică în mod nediscriminatoriu, respectând principiul egalității în fața legii și a autorităților publice. Instanța subliniază că aceste dispoziții asigură accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, fără a crea privilegiu sau discriminări între cetățeni. De asemenea, ele sunt în acord cu principiul disponibilității părților în procesul civil, dar și cu principiul rolului activ al judecătorului, prevăzut de art. 22 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

14. **Judecătoria Cornetu — Secția civilă** apreciază, în Dosarul nr. 2.762D/2021, că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Art. 78 alin. (2) din Codul de procedură civilă reflectă rolul activ al judecătorului, fără a încălca art. 124 din Constituție referitor la imparțialitatea justiției. Judecătorul poate aprecia necesitatea participării unui terț, iar părțile decid asupra extinderii cadrului procesual. Totodată, instanța consideră că invocarea art. 47 din Constituție este nerelevantă, acesta vizând nivelul de trai, fără legătură cu dispozițiile procedurale civile contestate.

15. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

16. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, susținerile reprezentantului autorilor excepției de neconstituționalitate, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

17. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

18. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 78 alin. (2) din Codul de procedură civilă, cu următorul conținut: „*În materie contencioasă, când raportul juridic dedus judecării o impune, judecătorul va pune în discuția părților necesitatea introducerii în cauză a altor persoane. Dacă niciuna dintre părți nu solicită introducerea în cauză a terțului, iar judecătorul apreciază că pricina nu poate fi soluționată fără participarea terțului, va respinge cererea, fără a se pronunța pe fond.*”

19. În opinia autorilor excepției de neconstituționalitate, dispozițiile legale criticate contravin normelor constituționale ale art. 1 alin. (4) privind principiul separației și echilibrului puterilor în stat și alin. (5) referitoare la principiul legalității, în componenta privind claritatea și previzibilitatea legii ca standarde de calitate a legii, ale art. 16 alin. (2) potrivit cărora „*Nimeni nu este mai presus de lege*”, ale art. 21 alin. (3) referitoare la dreptul la un proces echitabil, ale art. 47 — *Nivelul de trai* și ale art. 124 — *Înfăptuirea justiției*.

20. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că, prin Decizia nr. 712 din 9 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 269 din 27 martie 2018, paragrafele 14-18, 20 și 21, a reținut că dispozițiile art. 78 alin. (1) din Codul de procedură civilă reglementează condițiile și termenele introducerii forțate în cauză, din oficiu, a altor persoane. Această procedură este incidentă numai în cazurile expres prevăzute de lege, instanța având dreptul de a introduce în proces, din oficiu, terțe persoane, chiar dacă părțile inițiale se împotrivesc, în procedura contencioasă, numai în cazurile expres prevăzute de lege, iar în procedura necontencioasă, în toate cazurile.

21. Art. 78 alin. (2) din Codul de procedură civilă reglementează situația, în materie contencioasă, în care legea nu prevede în mod expres dreptul instanței de a introduce, din oficiu, terți în proces. În această ipoteză, judecătorul pune în discuția părților necesitatea introducerii în cauză a terțului. Așadar, părțile inițiale au dreptul să hotărască dacă se vor judeca sau nu în contradictoriu și cu persoana arătată de instanță. Dacă părțile sunt de acord cu introducerea în cauză a terțului, aceasta se va dispune, ca urmare a consimțământului lor, prin încheiere.

22. În situația în care părțile inițiale nu solicită introducerea în cauză a terțului, acesta nu va deveni parte în proces, însă, dacă o asemenea intervenție era necesară pentru ca pricina să poată fi soluționată, instanța va respinge cererea fără a se pronunța pe fond. În ipoteza art. 78 alin. (2) din Codul de procedură civilă, spre deosebire de situația prevăzută la alin. (1) al aceluiași articol, legiuitorul a reglementat dreptul părților de a aprecia asupra necesității largirii sferei subiective a procesului, la solicitarea judecătorului care consideră că, pentru valabilitatea hotărârii ce urmează a fi pronunțată, pricina nu poate fi soluționată fără participarea terțului.

23. Refuzul introducerii în cauză a altor persoane este manifestat chiar de părțile din proces. Dispozițiile legale criticate nu înlătură posibilitatea persoanelor interesate de a se adresa justiției, ci au în vedere ipoteza în care judecătorul apreciază ca fiind necesară introducerea în cauză a altor persoane, iar părțile refuză, astfel încât nu este afectat dreptul la un proces echitabil prevăzut de dispozițiile constituționale ale art. 21 alin. (3). Textul legal criticat dă expresie principiului rolului activ al judecătorului, în virtutea căruia acesta poate propune largirea cadrului procesual în scopul asigurării unei soluționări juste și complete a cauzei, însă cu respectarea principiilor fundamentale ale procesului civil, printre care și principiul disponibilității părților. Acest principiu este derivat din prevederile constituționale ale art. 124 alin. (2) care consacră trăsăturile pe care trebuie să le întrunească justiția într-un stat de drept, respectiv unicitatea, imparțialitatea și egalitatea pentru toți.

24. Curtea reține că nu poate fi primită critica de neconstituționalitate potrivit căreia dispozițiile art. 78 alin. (2) din Codul de procedură civilă nu ar îndeplini cerințele de previzibilitate sau de claritate impuse de dispozițiile constituționale ale art. 1 alin. (5), întrucât judecătorul pune în discuția părților necesitatea introducerii în cauză a terțului, iar pentru a putea fi unică, egală și imparțială justiția trebuie administrată de judecătorii care să dispună de putere de apreciere asupra unor aspecte diverse, inclusiv în ceea ce privește depunerea tuturor diligențelor în vederea stabilirii corecte și cuprinzătoare a cadrului procesual (a se vedea în acest sens Decizia nr. 1.567 din 7 decembrie 2010, publicată în

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 106 din 10 februarie 2011). Prin urmare, textul legal criticat nu este susceptibil de o interpretare abuzivă sau arbitrară.

25. Prin Hotărârea din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Wingrove împotriva Regatului Unit*, paragraful 40, sau Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, paragraful 55, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a decis că legea internă trebuie să fie formulată cu o precizie suficientă pentru a permite persoanelor interesate — care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist — să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Așadar, previzibilitatea legii ține de calitatea acesteia, respectiv legea trebuie să fie suficient de precisă și clară pentru a putea fi aplicată. Totuși, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit pentru a permite instanțelor naționale să facă să evolueze dreptul în funcție de ceea ce ele consideră măsuri necesare în interesul justiției, precum și în funcție de evoluția concepțiilor sociale (Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza *Leempoel & S.A. ED. Ciné Revue împotriva Belgiei*, paragraful 59).

26. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să ducă la reconsiderarea jurisprudenței Curții, atât soluția, cât și considerentele deciziilor menționate își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

27. Curtea va respinge critica adusă de autori referitoare la faptul că judecătorul cauzei ar acționa cu încălcarea dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (4), respectiv prin depășirea atribuțiilor puterii judecătorești, în aplicarea prevederilor art. 78 alin. (2) din Codul de procedură civilă, deoarece legea nu oferă instanței prerogativa de a adăuga din proprie inițiativă terți în cadrul litigiului. Într-o asemenea situație, judecătorul pune în discuția părților implicate posibilitatea introducerii unui terț în proces. Prin urmare, decizia de a extinde cadrul procesual cu o nouă persoană aparține exclusiv părților inițiale, iar, dacă acestea consimt la participarea terțului, instanța va oficializa această extindere printr-o încheiere, bazată pe acordul expres al părților.

28. Referitor la invocarea încălcării dispozițiilor art. 16 alin. (2) și ale art. 47 din Constituție, Curtea reține că autorii nu expun argumente care să susțină această pretinsă contradicție. Astfel cum a fost reținut în jurisprudența Curții prin Decizia nr. 1.313 din 4 octombrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 12 din 6 ianuarie 2012, structura inerentă și intrinsecă a oricărei excepții de neconstituționalitate cuprinde 3 elemente: textul contestat din punctul de vedere al constituționalității, textul de referință pretins încălcat, precum și motivarea de către autorul excepției a relației de contrarietate existente între cele două texte, cu alte cuvinte, motivarea neconstituționalității textului criticat. În situația în care excepția de neconstituționalitate cuprinde în structura sa primele două elemente anterior menționate, numai Curtea este cea chemată să se pronunțe asupra acestei probleme, respectiv dacă aceasta este sau nu motivată, întrucât ea singură își stabilește competența, conform dispozițiilor art. 3 alin. (2) din Legea nr. 47/1992.

29. Având în vedere că niciuna dintre cele două pretinse încălcări anterior menționate nu sunt motivate, iar din textele constituționale invocate nu se poate desluși în mod rezonabil vreă critică de neconstituționalitate din cauza lipsei rezonabile de legătură cu textul criticat, Curtea va proceda la respingerea acestora. În acest sens, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 785 din 16 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 646 din 9 septembrie 2011, a stabilit că simpla enumerare a unor dispoziții constituționale sau convenționale nu poate fi considerată o veritabilă critică de neconstituționalitate.

30. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Emilia Corina Negrea în Dosarul nr. 805/98/2020 al Tribunalului Ialomița — Secția civilă și de Ion Ajoghin și Victorița Ajoghin în Dosarul nr. 903/1.748/2021 al Judecătorei Cornetu — Secția civilă și constată că dispozițiile art. 78 alin. (2) din Codul de procedură civilă sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Ialomița — Secția civilă și Judecătorei Cornetu — Secția civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 14 octombrie 2025.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
ELENA-SIMINA TĂNĂSESCU

Magistrat-asistent,
Ioana-Laura Paris

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

AGENȚIA NAȚIONALĂ DE CADASTRU ȘI PUBLICITATE IMOBILIARĂ

ORDIN

privind completarea Procedurii și modalității de alocare a sumelor, precum și raportarea de către beneficiari a stadiului de execuție a lucrărilor pentru lucrările de înregistrare sistematică inițiate de unitățile administrativ-teritoriale, aprobate prin Ordinul directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară nr. 819/2016

Având în vedere dispozițiile art. 9 alin. (34⁶) din Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 3 alin. (13) din Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

directorul general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară emite prezentul ordin.

Art. I. — Procedura și modalitatea de alocare a sumelor, precum și raportarea de către beneficiari a stadiului de execuție a lucrărilor pentru lucrările de înregistrare sistematică inițiate de unitățile administrativ-teritoriale, aprobate prin Ordinul directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară nr. 819/2016, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 583 din 1 august 2016, cu modificările și completările ulterioare, se completează după cum urmează:

— **La articolul 5 punctul 7, după alineatul (2¹⁴) se introduce un nou alineat, alineatul (2¹⁵), cu următorul cuprins:**

„(2¹⁵) Prin excepție de la prevederile alin. (2), pentru contractele de finanțare încheiate în trimestrul I și trimestrul II ale anului 2024 termenul se poate prelungi cu 6 luni.”

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Directorul general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară,
Mircea Viorel Popa

București, 15 ianuarie 2026.
Nr. 93.

ACTE ALE COLEGIULUI FIZIOTERAPEUȚILOR DIN ROMÂNIA

COLEGIUL FIZIOTERAPEUȚILOR DIN ROMÂNIA

HOTĂRÂRE**privind modificarea și completarea anexei la Hotărârea Adunării generale naționale
a Colegiului Fizioterapeuților din România nr. 6/2018 pentru adoptarea
Codului deontologic al fizioterapeutului**

Având în vedere:

— Procesul-verbal de ședință, înregistrat cu nr. 314 din 21.01.2026, întocmit în urma ședinței Adunării generale naționale a Colegiului Fizioterapeuților din România;

— dispozițiile art. 20 alin. (2) și ale art. 21 lit. g) și h) din Legea nr. 229/2016 privind organizarea și exercitarea profesiei de fizioterapeut, precum și pentru înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Fizioterapeuților din România, cu modificările ulterioare;

— dispozițiile Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 229/2016 privind organizarea și exercitarea profesiei de fizioterapeut, precum și pentru înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Fizioterapeuților din România, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 934/2019;

— prevederile art. 2, 5, 31-33 și 39 din Statutul Colegiului Fizioterapeuților din România, aprobat prin Ordinul ministrului sănătății nr. 4.086/2024;

— dispozițiile art. 11, 13 și 20 din Regulamentul intern de organizare și funcționare a Colegiului Fizioterapeuților din România, aprobat prin Ordinul ministrului sănătății nr. 4.964/2024,

Adunarea generală națională a Colegiului Fizioterapeuților din România, întrunită în ședința din data de 21.01.2026, emite următoarea hotărâre:

Art. I. — Anexa la Hotărârea Adunării generale naționale a Colegiului Fizioterapeuților din România nr. 6/2018 pentru adoptarea Codului deontologic al fizioterapeutului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 793 din 17 septembrie 2018, cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 3, litera b) se modifică și va avea următorul cuprins:

„b) promovarea unei conduite profesionale și etice responsabile în aplicarea fizioterapiei, în relația cu pacientul, colegii, echipa interdisciplinară/multidisciplinară și societatea;”.

2. La articolul 7, litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:

„a) pacientul refuză să respecte indicațiile de aplicare a intervenției fizioterapeutice și regulamentul intern ori obligațiile organizatorice ale unității/cabinetului;”.

3. Articolul 20 se abrogă.

4. După articolul 40 se introduce un nou articol, articolul 40¹, cu următorul cuprins:

„Art. 40¹. — (1) Fizioterapeutul colaborează cu medicii și cu ceilalți profesioniști implicați în îngrijirea sănătății, în mod responsabil și în limitele competențelor profesionale, în interesul pacientului.

(2) Relațiile interprofesionale se bazează pe respect reciproc, comunicare clară, responsabilitate profesională și valorizarea rolului fiecărui specialist în cadrul echipei de îngrijire.

(3) Fizioterapeutul se abține de la orice comportament care ar putea afecta încrederea pacientului în echipa interdisciplinară.

(4) Divergențele profesionale se soluționează pe cale amiabilă, cu implicarea conducerii unității în care își desfășoară activitatea și a organismelor profesionale competente, dacă este cazul.”

5. La capitolul III, titlul secțiunii a 3-a se modifică și va avea următorul cuprins:

„SECȚIUNEA a 3-a

Exercitarea activităților de fizioterapie”

6. Articolul 41 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 41. — (1) Activitățile de fizioterapie se realizează în baza unui diagnostic clinic și a prescripției medicului specialist curant sau a medicului prescriptor, în condițiile stabilite de lege.

(2) În exercitarea atribuțiilor sale, fizioterapeutul aplică metodele și tehnicile specifice de examinare, planificare, intervenție, monitorizare și educație, potrivit competențelor profesionale deținute.”

7. La articolul 42, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Examinarea și intervențiile fizioterapeutice nu se realizează la distanță, cu excepția activităților de monitorizare, educare sau recomandări de exerciții, care pot fi realizate în completarea tratamentului direct și în condițiile permise de reglementările legale în vigoare.”

8. La articolul 47 alineatul (2), litera c) se abrogă.

Art. II. — Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Președintele Colegiului Fizioterapeuților din România,
Nicoleta-Daniela Stanca

COLEGIUL FIZIOTERAPEUȚILOR DIN ROMÂNIA

HOTĂRÂRE**privind modificarea anexei la Hotărârea Adunării generale naționale a Colegiului Fizioterapeuților din România nr. 1/2018 pentru aprobarea însemnelor Colegiului Fizioterapeuților din România**

Având în vedere:

— Procesul-verbal de ședință, înregistrat cu nr. 314 din 21.01.2026, întocmit în urma ședinței Adunării generale naționale a Colegiului Fizioterapeuților din România;

— dispozițiile art. 19-21 din Legea nr. 229/2016 privind organizarea și exercitarea profesiei de fizioterapeut, precum și pentru înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Fizioterapeuților din România, cu modificările ulterioare;

— dispozițiile Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 229/2016 privind organizarea și exercitarea profesiei de fizioterapeut, precum și pentru înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Fizioterapeuților din România, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 934/2019;

— prevederile art. 2, 5, 31-33 și 39 din Statutul Colegiului Fizioterapeuților din România, aprobat prin Ordinul ministrului sănătății nr. 4.086/2024;

— dispozițiile art. 11, 13 și 20 din Regulamentul intern de organizare și funcționare a Colegiului Fizioterapeuților din România, aprobat prin Ordinul ministrului sănătății nr. 4.964/2024,

Adunarea generală națională a Colegiului Fizioterapeuților din România, întrunită în ședința din data de 21.01.2026, emite următoarea hotărâre:

Art. I. — Anexa la Hotărârea Adunării generale naționale a Colegiului Fizioterapeuților din România nr. 1/2018 pentru aprobarea însemnelor Colegiului Fizioterapeuților din România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 130 din 12 februarie 2018, se modifică după cum urmează:

— **paragraful „Ștampila colegiului teritorial” se modifică și va avea următorul cuprins:**

”

Dimensiune amprentă ștampilă rotundă: diametrul 3 cm

* Se completează cu denumirea județului sau, după caz, a județelor afiliate într-un colegiu teritorial ori cu abrevierea acestora.

** Se completează cu codul de identificare fiscală al colegiului teritorial.”

Art. II. — Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Președintele Colegiului Fizioterapeuților din România,
Nicoleta-Daniela Stanca

București, 21 ianuarie 2026.

Nr. 6.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 417**din 24 noiembrie 2025**

Dosar nr. 1.488/1/2025

Mariana Constantinescu	— vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Beatrice Ioana Nestor	— pentru președintele Secției I civile
Adina Oana Surdu	— președintele Secției a II-a civile
Elena Diana Tămagă	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Simona Lala Cristescu	— judecător la Secția I civilă
Mirela Vișan	— judecător la Secția I civilă
Cristina Truțescu	— judecător la Secția I civilă
Mihai Andrei Negoescu-Gândac	— judecător la Secția I civilă
Maricel Nechita	— judecător la Secția I civilă
Ruxandra Monica Duță	— judecător la Secția a II-a civilă
Cosmin Horia Mihăianu	— judecător la Secția a II-a civilă
George Bogdan Florescu	— judecător la Secția a II-a civilă
Diana Manole	— judecător la Secția a II-a civilă
Marcela Marta Iacob	— judecător la Secția a II-a civilă
Carmen Maria Ilie	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Vasile Bîcu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Carmen Mihaela Voinescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Ionel Florea	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Alina Irina Prisecaru	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, investit cu soluționarea Dosarului nr. 1.488/1/2025, este legal constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 35 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 20/2023, cu modificările și completările ulterioare (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Mariana Constantinescu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna magistrat-asistent Mihaela Lorena Repana, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 36 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău — Secția I civilă în Dosarul nr. 853/103/2024, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, care a fost comunicat, conform art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, nefiind formulate puncte de vedere de către părți.

6. Constatând că nu sunt chestiuni prealabile, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

7. Înalta Curte de Casație și Justiție a fost sesizată de Curtea de Apel Bacău — Secția I civilă, prin Încheierea din 4 iunie 2025, dată în Dosarul nr. 853/103/2024, în baza dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile privind următoarea chestiune de drept: „Dispozițiile art. 107 alin. (2) teza a doua («se recuperează») și/sau ale art. 179 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, care reglementează emiterea deciziilor de recuperare a sumelor încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale, se interpretează în sensul că impun prin ele însele (în abstract) o sarcină excesivă asiguraților, fiind astfel incompatibile cu art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în cazul în care beneficiarul prestațiilor nu a întreprins vreo acțiune cu intenția de a induce în eroare casa de pensii sau nu a acționat cu rea-credință atunci când a depus cererea de pensionare?”

8. Sesizarea a fost înregistrată pe rolul instanței supreme la 7 iulie 2025, cu nr. 1.488/1/2025, termenul de soluționare fiind stabilit pentru data de 24 noiembrie 2025.

II. Dispozițiile legale supuse interpretării

9. Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 263/2010*)

„Art. 107. — (1) În situația în care, ulterior stabilirii și/sau plății drepturilor de pensie, se constată diferențe între sumele stabilite și/sau plătite și cele legal cuvenite, casa teritorială de pensii operează, din oficiu sau la solicitarea pensionarului, modificările ce se impun, prin decizie de revizuire.

(1¹) În situația asiguraților prevăzuți la art. 6 alin. (1) pct. IV, care au depus declarația individuală de asigurare, dacă la definitivarea anului fiscal, pe baza datelor comunicate de organul fiscal central, se constată diferențe între venitul lunar asigurat utilizat la stabilirea punctajelor lunare avute în vedere la calculul pensiei și cel ales de contribuabil în declarația individuală de asigurare, casa teritorială de pensii operează, din oficiu,

modificările ce se impun, prin decizie de revizuire care se emite până la data de 31 decembrie a anului în curs pentru anul anterior.

(2) Sumele rezultate în urma aplicării prevederilor alin. (1) și (1¹) se acordă sau se recuperează, după caz, în cadrul termenului general de prescripție, calculat de la data constatării diferențelor.

(2¹) Prin excepție de la prevederile alin. (2), în cazul unei erori materiale, de calcul sau al oricărei greșeli de redactare, omisiuni sau mențiuni greșite, intervenite în procesul administrativ de evaluare, prelucrare și redactare a datelor în vederea emiterii deciziei de pensionare sau a datelor înscrise în aceasta ori în sistemul electronic de punere în plată a deciziei, termenul general de prescripție nu se aplică pentru recuperarea de către beneficiarul dreptului la pensie a sumelor neplătite de către casa teritorială de pensii competentă. (...)

Art. 179. — (1) În cazul sumelor încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale/alte drepturi prevăzute de legi speciale, casele teritoriale de pensii emit decizii de recuperare, prin care se stabilește în sarcina beneficiarilor obligația de restituire a acestor sume.

(2) Sumele prevăzute la alin. (1) se stabilesc cu respectarea termenului general de prescripție de 3 ani.

(3) Decizia de recuperare a sumelor încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale/alte drepturi prevăzute de legi speciale constituie titlu executoriu. (...)

III. Expunerea succintă a procesului în cadrul căruia s-a invocat chestiunea de drept

10. Prin contestația înregistrată pe rolul Tribunalului Neamț — Secția I civilă la 16 aprilie 2024, reclamantul A a solicitat anularea Deciziei nr. xxxxx/27.03.2024, de recuperare a sumei de 9.732 lei, emisă de casa județeană de pensii.

11. În motivarea acțiunii reclamantul a arătat că sumele au fost acordate conform legii și este în imposibilitate să le restituie, față de cuantumul lor ridicat și în raport cu starea sa de sănătate precară.

12. Prin Sentința nr. 735 din 30 septembrie 2024, Tribunalul Neamț — Secția I civilă și de contencios administrativ a admis contestația și a anulat decizia atacată.

13. Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut că, la emiteria deciziei contestate, s-a avut în vedere referatul Serviciului plăți prestații din 26 martie 2024, din care rezultă că în perioada 1.05.2021-1.05.2024 s-a încasat necuvenit, cu titlu de prestații de asigurări sociale, suma totală de 9.732 lei, reprezentând diferența dintre pensia încasată și cea care era cuvenită. Plata necuvenită a fost generată de revizuirea punctajului mediu anual, ca urmare a corectării stagiului de cotizare.

14. În drept, tribunalul a reținut incidența în cauză a dispozițiilor art. 107 alin. (1) și (2) și art. 179 alin. (1)-(3) din Legea nr. 263/2010, reglementare care a fost amendată însă de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza *Dumitrescu împotriva României* (Cererea nr. 36.815/20), prin Hotărârea din 4 iulie 2023, fiind de natură a aduce atingere dreptului de proprietate protejat de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

15. Tribunalul a arătat că, potrivit art. 20 din Constituția României, în speța de față, are prioritate art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, dacă prin aplicarea art. 179 din Legea nr. 263/2010 se ajunge la o nesocotire a dreptului de proprietate al reclamantului.

16. A notat că emiteria deciziei contestate privind recuperarea sumelor încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale, prin care reclamantul a fost obligat la restituirea sumei

de 9.732 lei, constituie o ingerință în dreptul de proprietate, acesta fiind privat, retroactiv, de o parte din pensia încasată în perioada 1.05.2021-1.04.2024.

17. Această ingerință este prevăzută de Legea nr. 263/2010 și urmărește un scop legitim, acela de a se asigura că bugetul public nu este solicitat pentru a subvenționa beneficiarii de prestații sociale nemeritate.

18. Examinând dacă aceasta a impus reclamantului o sarcină disproporționată și excesivă, în raport cu considerentele Hotărârii din 4 iulie 2023, pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza *Dumitrescu împotriva României*, prima instanță a reținut că, în speță, pensia de invaliditate de care reclamantul beneficiază din 7 martie 2017 a fost revizuită, din oficiu, de casa județeană de pensii, prin Decizia emisă la 15 martie 2024, pârâta observând că s-a valorificat eronat stagiul militar din perioada 7.01.1983-10.09.1984, care se suprapune cu stagiul de cotizare aferent perioadei 12.08.1981-8.09.1985, atestat printr-o adeverință emisă de fostul angajator.

19. Eroarea vizează deci o interpretare a mențiunilor înscrise în actele aflate deja în dosarul de pensionare al reclamantului, care, fiind de bună-credință, nu a contribuit la producerea erorii.

20. În contextul situației vulnerabile în care se află reclamantul, beneficiar al unei pensii de invaliditate, obligarea acestuia la restituirea sumei de 9.732 lei are semnificația impunerii unei sarcini disproporționate și excesive.

21. Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție acordă persoanelor o protecție a „așteptării legitime” ca veniturile încasate în urma unei decizii administrative definitive în favoarea lor să nu fie supuse rambursării retroactive.

22. Pentru că pârâta a adoptat o decizie în favoarea reclamantului și a continuat să efectueze plățile pentru o perioadă de 7 ani, acesta a fost îndrituit să presupună că plățile primite au fost unele legale.

23. Suma primită drept pensie de către reclamant, aflat la o vârstă la care starea de sănătate și situația economică trebuie luate în considerare, a fost una modestă (sub 200 de euro lunar), fiind cheltuită pentru subzistență, astfel că recuperarea debitului calculat de pârâta prin decizia contestată în cauza de față îi afectează situația financiară.

24. În consecință, pentru respectarea dreptului de proprietate al reclamantului, sub aspectul „așteptării legitime” a acestuia de a nu fi obligat să ramburseze ceea ce pârâta a stabilit ca fiind pensia care i se cuvenea și pe care a încasat-o o lungă perioadă de timp, în acord cu prevederile art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, astfel cum au fost dezvoltate jurisprudențial, prima instanță a admis contestația și a anulat decizia emisă de pârâta.

25. Promovând apel împotriva sentinței, pârâta a susținut, în esență, că a făcut o corectă aplicare a dispozițiilor art. 107 și 179 din Legea nr. 263/2010, arătând că dreptul fundamental la pensie este garantat de Constituție, iar nu cuantumului pensiei, astfel că pot fi modificate condițiile și criteriile de acordare, modul de calcul și cuantumul ei.

26. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a precizat în mod constant că art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenție nu garantează dreptul vreunei persoane la o pensie într-un anumit cuantum, deoarece textul nu recunoaște dreptul de a deveni proprietarul unui bun (Hotărârea din 8 decembrie 2009, pronunțată în Cauza *Wieczorek împotriva Poloniei*, Cererea nr. 18.176/05, paragraful 57; Hotărârea din 28 aprilie 2009, pronunțată în Cauza *Rasmussen împotriva Poloniei*, Cererea nr. 38.886/05, paragraful 71; Hotărârea din 31 mai 2011, pronunțată în Cauza *Maggio s.a. împotriva Italiei*, cererile nr. 46.286/09, 52.851/08, 53.727/08, 54.486/08 și 56.001/08, paragraful 55). De asemenea, a reiterat pe calea unei

jurisprudențe constante că art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție nu stabilește nicio restricție pentru statele membre în a alege orice formă a sistemului de asigurări sociale, tipul ori cuantumul beneficiilor acordate în cadrul unui anumit sistem.

27. Din oficiu, instanța de apel a pus în discuția părților sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

IV. Motivele reținute de titularul sesizării cu privire la admisibilitatea procedurii

28. Instanța de sesizare a apreciat ca întrunite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, pentru următoarele motive: cauza se află pe rolul Curții de Apel Bacău ca instanță competentă să judece în apel, în ultimă instanță, potrivit dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Legea nr. 263/2010; de lămurirea chestiunii de drept sesizate depinde soluția în prezenta cauză; condiția noutății este îndeplinită, întrucât completul de judecată are a se pronunța asupra unei decizii de recuperare a unui debit, emisă în baza art. 107 alin. (2) teza a doua din Legea nr. 263/2010, în contextul în care prin Hotărârea din 4 iulie 2023, pronunțată în Cauza *Dumitrescu împotriva României* (Cererea nr. 36.815/20), Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

29. A mai arătat instanța de trimitere că, față de considerentele de la paragraful 25 al hotărârii sus-menționate a Curții Europene a Drepturilor Omului, se pune problema dacă, în prezența buneicredințe a beneficiarului pensiei, recuperarea sumelor încasate necuvenit constituie o sarcină disproporționată pentru pensionar, prevederile legale din dreptul intern incidente fiind astfel incompatibile cu art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. În acest context, recuperarea sumelor încasate necuvenit se poate efectua doar dacă beneficiarul a indus în eroare casa de pensii ori a acționat cu rea-credință.

V. Punctul de vedere al completului de judecată care a înaintat sesizarea pentru dezlegarea chestiunii de drept

30. Completul de judecată care a înaintat sesizarea consideră că deciziile emise în baza art. 107 alin. (2) teza a doua din Legea nr. 263/2010 nu sunt *de plano* incompatibile cu art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, în cazul în care beneficiarul prestațiilor nu a întreprins vreo acțiune cu intenția de a induce în eroare casa de pensii sau nu a acționat cu rea-credință atunci când a depus cererea de pensionare, situația debitorului urmând a fi verificată de la caz la caz, fiind necesară administrarea altor probe care să susțină sau să infirme disproporția sarcinii impuse de legiuitor celui care a încasat sume de bani cu titlu de pensie fără a i se cuveni.

VI. Jurisprudența instanțelor naționale

31. Din hotărârile judecătorești transmise de instanțele naționale, la solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, a rezultat o *opinie majoritară*, ce coincide cu punctul de vedere exprimat de completul de judecată care a formulat sesizarea, respectiv că, în cadrul unui litigiu, analiza compatibilității dispozițiilor art. 107 alin. (2) și/sau ale art. 179 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 cu cele ale art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prin prisma jurisprudenței dezvoltate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, nu se face *in abstracto*, ci în raport cu situația particulară dedusă judecății, *in concreto*, fiind în sarcina instanței de judecată investite cu soluționarea cauzei să analizeze convenționalitatea normei și efectele ei concrete asupra părților, în raport cu circumstanțele fiecărei spețe.

32. Într-o *opinie minoritară*, s-a reținut că dispozițiile art. 107 alin. (2) și/sau ale art. 179 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 impun o sarcină excesivă asiguraților, apreciindu-se că deciziile de recuperare a debitelor achitate necuvenit trebuie să fie generate de culpa persoanei pensionate, un argument în acest sens fiind că, pentru respectarea dreptului de proprietate, sub aspectul „așteptării legitime”, pensionarul nu poate fi obligat să ramburseze veniturile încasate o lungă perioadă de timp în urma unei decizii administrative definitive, în acord cu prevederile art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, astfel cum au fost dezvoltate jurisprudențial în Hotărârea din 26 aprilie 2018, pronunțată în Cauza *Cakarević împotriva Croației*.

33. Într-o *opinie singulară*, regăsită într-o sentință rămasă definitivă prin neapelare, s-a apreciat că emiterea deciziei de recuperare a sumelor încasate necuvenit în baza art. 107 și art. 179 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 nu este incompatibilă cu art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, obligația de restituire a sumelor încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale fiind instituită de legiuitor în mod obiectiv, independent de culpa sau reaua-credință a pensionarului în cauză.

34. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu se verifică, în prezent, jurisprudență în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării.

VII. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

35. În procedurile de unificare a practicii judiciare au fost pronunțate următoarele decizii care prezintă relevanță în lămurirea prezentei sesizări, în ordine cronologică:

— Decizia nr. 12 din 19 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 849 din 26 octombrie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, prin care s-a statuat că: „*În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 179 din Legea nr. 263/2010, coroborate cu dispozițiile art. 114 și art. 116 din același act normativ, legalitatea deciziei de recuperare a sumelor încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale este condiționată de suspendarea sau sistarea (anterioară ori concomitentă) pensiei printr-o decizie emisă de casele teritoriale/sectoriale de pensii.*”;

— Decizia nr. 15 din 5 martie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 302 din 4 aprilie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, prin care s-a stabilit că: „*În interpretarea dispozițiilor art. 179 alin. (4) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, recuperarea sumelor plătite cu titlu de prestații de asigurări sociale, în temeiul unei hotărâri judecătorești desființate în calea de atac, se poate face de către casa de pensii, în mod direct, prin emiterea unei decizii de debit, care constituie titlu executoriu.*”;

— Decizia nr. 4 din 3 martie 2025, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 332 din 14 aprilie 2025, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, prin care s-a statuat că: „*În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 107 alin. (2) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, sintagma «în cadrul termenului general de prescripție» indică perioada maximă de timp pentru care se acordă/se recuperează sumele rezultate în urma aplicării prevederilor alin. (1) și (11) ale aceluiași articol, calculată regresiv de la data constatării diferențelor.*”.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale

36. Prin Decizia nr. 554 din 29 octombrie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 477 din 22 mai 2025, Curtea Constituțională a reținut că: „22. În ceea ce privește pretinsa retroactivitate a normelor legale criticate, se observă că, din examinarea prevederilor art. 107 alin. (1)-(2¹) din Legea nr. 263/2010, nu rezultă că legiuitorul a impus destinatarilor lor, mai ales autorităților administrative și instanțelor judecătorești, să le aplice în mod retroactiv. Ceea ce critică autoarea excepției de neconstituționalitate este simpla posibilitate, abstractă, ca normele de competență să fie aplicate în mod retroactiv. În plus, autoarea excepției este indusă în eroare de împrejurarea că, prin natura sa, procedura de revizuire prevăzută de art. 107 alin. (1)-(2¹) din Legea nr. 263/2010 presupune că, la momentul stabilirii cuantumului pensiei, autoritatea administrativă, respectiv casa teritorială de pensii, nu a stabilit în mod corect cuantumului pensiei, respectiv fie a acordat un cuantum mai mare decât cel convenit, fie mai mic decât cel convenit. Ca atare, remediarea acestei erori nu se poate realiza altfel decât prin raportare la trecut, și al cărei efect constă în acordarea sau, după caz, recuperarea unor sume de bani ce ar fi trebuit (sau nu) acordate chiar la momentul pensionării. O eventuală constatare, așa cum se solicită în motivarea excepției, a neconstituționalității soluției potrivit căreia casa teritorială poate revizui cuantumului pensiei ar avea ca efect neutralizarea înseși ideii de revizuire.

23. Curtea Constituțională, în Decizia nr. 439 din 9 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 597 din 7 august 2015, paragrafele 22-24, a interpretat prevederile art. 107 din Legea nr. 263/2010 și a statuat că acestea prevăd posibilitatea revizuirii pensiei, din oficiu, de către casele teritoriale sau sectoriale de pensii ori la cererea pensionarului, în situația în care se constată o diferență între cuantumului stabilit al pensiei și ceea ce s-ar conveni potrivit dispozițiilor legale. De asemenea, a arătat Curtea în decizia precitată, se prevede posibilitatea de a acorda ori de a recupera sumele care reprezintă diferențe între cuantumului stabilit al pensiei și cel legal convenit. Astfel, revizuirea apare ca o modalitate de punere de acord a cuantumului pensiei cu dispozițiile legale în vigoare la momentul stabilirii pensiei. Obligația restituirii sumelor încasate necuvenit reprezintă o expresie particularizată în materia asigurărilor sociale a instituției îmbogățirii fără justă cauză, prevăzută de art. 1.345 din Codul civil. Art. 107 alin. (1) și (2) din Legea nr. 263/2010 nu are în vedere doar ipoteza diminuării pensiei, ci și pe cea a măririi cuantumului acesteia, atunci când pensionarul solicită constatarea unei diferențe între suma legal convenită și cuantumului pensiei stabilit și aflat în plată, astfel că poate fi privit și ca un mijloc de protecție a dreptului la pensie.

24. Curtea a mai arătat că posibilitatea recuperării sumelor încasate necuvenit, chiar și a celor obținute anterior intrării în vigoare a Legii nr. 263/2010, a fost prevăzută și în legislația anterioară, atât în art. 89 și 187 din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 140 din 1 aprilie 2000, cât și în art. 84 din Legea nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistența socială.

25. Distinct de cele menționate în Decizia nr. 439 din 9 iunie 2015, precitată, Curtea subliniază că procedura de revizuire prevăzută de art. 107 alin. (1)-(2¹) din Legea nr. 263/2010 este distinctă de procedura de recalculare prevăzută de art. 107 alin. (3)-(5), deoarece această din urmă procedură vizează situația în care, ulterior pensionării, survin evenimente care impun reconsiderarea cuantumului pensiei.”

37. În același sens s-a pronunțat Curtea Constituțională și prin Decizia nr. 696 din 17 decembrie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 676 din 18 iulie 2025.

38. Referitor la critica de neconstituționalitate a prevederilor art. 179 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, prin Decizia nr. 87 din 28 februarie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 167 din 28 martie 2013, Curtea Constituțională a observat că prevederile art. 22 din Legea nr. 329/2009 ce stipulează că sumele încasate necuvenit cu titlu de pensie se recuperează de la pensionari, cu respectarea termenului general de prescripție, constituie un principiu înscris și în art. 179 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, care prevede că sumele încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale se recuperează de la beneficiari în termenul general de prescripție de 3 ani. Acest principiu reprezintă, la rândul său, o aplicație în materia asigurărilor sociale a principiului de drept civil potrivit căruia bunurile primite fără drept ori din eroare trebuie restituite. În acest context, Curtea Constituțională a constatat că prevederile de lege criticate nu contravin niciunei norme constituționale, ci, dimpotrivă, se întemeiază pe îndatorirea prevăzută de art. 57 din Constituție, potrivit căreia drepturile și libertățile trebuie exercitate cu bună-credință și fără să se încalce drepturile și libertățile altora.

IX. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului

39. Din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului dezvoltată în legătură cu prevederile art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale se desprind exigențele curții de la Strasbourg în ce privește ingerința în dreptul de proprietate, respectarea principiului proporționalității și al certitudinii juridice, precum și circumstanțele care conduc la crearea unei „așteptări legitime” pentru beneficiarul pensiei.

40. Prezintă relevanță asupra chestiunii de drept ce face obiectul prezentei sesizări: Hotărârea din 4 iulie 2023, în Cauza *Dumitrescu împotriva României*, Cererea nr. 36.815/20, în principal considerentele de la paragrafele 24-29; Hotărârea din 26 aprilie 2018, pronunțată în Cauza *Čakarević împotriva Croației*, Cererea nr. 48.921/13; Hotărârea din 15 septembrie 2009, pronunțată în Cauza *Moskal împotriva Poloniei*, Cererea nr. 10.373/05; Hotărârea din 8 decembrie 2009, pronunțată în Cauza *Wieczorek împotriva Poloniei*, Cererea nr. 18.176/05; Hotărârea din 28 aprilie 2009, pronunțată în Cauza *Rasmussen împotriva Poloniei*, Cererea nr. 38.886/05; Hotărârea din 31 mai 2011, pronunțată în Cauza *Maggio s.a. împotriva Italiei*, cererile nr. 46.286/09, 52.851/08, 53727/08, 54.486/08 și 56.001/08.

X. Raportul asupra chestiunii de drept

41. Judecătorii-raportori au apreciat că sesizarea formulată în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este inadmisibilă, nefiind întrunite toate condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

42. Potrivit art. 519 din Codul de procedură civilă, „Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.

43. Din cuprinsul prevederilor legale enunțate anterior rezultă că legiuitorul a instituit o serie de condiții de admisibilitate pentru declanșarea mecanismului de unificare a hotărârii prealabile, dezvoltate în jurisprudența instanței supreme, după cum urmează:

a) existența unei cauze aflate în curs de judecată, în ultimă instanță;

b) cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;

c) existența unei chestiuni de drept veritabile, susceptibile să dea naștere unor interpretări diferite, pentru care să fie necesară o rezolvare de principiu;

d) soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere;

d) noutatea chestiunii de drept a cărei lămurire se solicită;

e) chestiunea de drept să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

44. Evaluând elementele sesizării, se constată că doar o parte dintre cerințele anterior enunțate sunt întrunite.

45. Astfel, în dosarul aflat pe rolul instanței de trimitere se află, în apel, un litigiu circumscris materiei asigurărilor sociale, hotărârea care se va pronunța fiind, potrivit art. 634 alin. (1) pct. 4, raportat la art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, definitivă; ca atare, primele două condiții de admisibilitate sunt îndeplinite.

46. Următoarele cerințe impun ca sesizarea să urmărească obținerea unei dezlegări de principiu, în vederea preîntâmpinării apariției jurisprudenței neunitare, determinată de o chestiune de drept nouă, susceptibilă a fi interpretată în mod diferit, de care depinde soluționarea pe fond a cauzei.

47. Condiția referitoare la noutatea chestiunii de drept a cărei dezlegare se solicită este neîndeplinită.

48. În evaluarea cerinței noutății relevantă este, după cum constant Înalta Curte de Casație și Justiție a subliniat, dezvoltarea unei jurisprudențe în materie, deoarece, pe măsură ce chestiunea de drept primește o dezlegare din partea instanțelor, caracterul de noutate se pierde.

49. Din această perspectivă, au fost emise adrese către toate curțile de apel, care au procedat la verificări ale jurisprudenței la nivelul instanțelor judecătorești situate în circumscripțiile lor teritoriale și au comunicat Înaltei Curți de Casație și Justiție că au identificat o serie de hotărâri judecătorești în materia care face obiectul sesizării de față.

50. Examenul acestora a condus spre concluzia că jurisprudența cvasiunanimă și consolidată, concordantă celei a instanței de trimitere, este în sensul că deciziile emise în baza art. 107 alin. (2) teza a doua din Legea nr. 263/2010 nu sunt *de plano* incompatibile cu art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, situația debitorului urmând a fi verificată de la caz la caz.

51. Pe de altă parte, în jurisprudența sa, Înalta Curte de Casație și Justiție a reiterat în mod constant că problema de drept a cărei dezlegare se solicită pe calea mecanismului de unificare a hotărârii prealabile trebuie să prezinte o dificultate suficient de mare și că nu i se poate pretinde să ofere chestiunii de drept o rezolvare circumstanțiată elementelor factuale ale proceselor — a căror soluționare trebuie să rămână în sarcina instanțelor investite —, ci abstractă sau, în limbajul Codului de procedură civilă, „de principiu”.

52. Analiza sesizării nu răspunde însă acestui deziderat.

53. Dacă în partea lui introductivă enunțul instanței de trimitere pare să indice că aceasta ar urmări să obțină, așa cum impune art. 519 din Codul de procedură civilă, o dezlegare de principiu — de vreme ce sesizarea vizează interpretarea art. 107 alin. (2) teza a doua și/sau a art. 179 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, pentru a se stabili dacă aceste texte de lege impun în abstract o sarcină excesivă asigurătorilor, incompatibilă cu art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție —, mențiunea regăsită în partea finală a sesizării o circumstanțiază la cazul în care „beneficiarul prestațiilor nu a întreprins vreo acțiune cu intenția de a induce în eroare casa de pensii sau nu a acționat cu rea-credință atunci când a depus cererea de pensionare”.

54. Or, astfel formulată, sesizarea se suprapune peste aspecte dezlegate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Hotărârea pronunțată la 4 iulie 2023, în Cauza *Dumitrescu împotriva României* (Cererea nr. 36.815/20). În dosarul respectiv, reclamantei, care obținuse un certificat ce îi atesta încadrarea în gradul II de handicap, ca persoană nevăzătoare, i s-a acordat dreptul de a primi o pensie pentru limită de vârstă la 13 iulie 2012; 3 ani mai târziu, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit, în recurs în interesul legii, că noțiunea de „nevăzător”, menționată în legislația privind persoanele cu handicap, se referă doar la persoana cu deficiențe de vedere depline, împrejurare care a determinat casele de pensii să procedeze la o revizuire pe scară largă a pensiilor deja acordate unor solicitanți precum reclamanta. După alți 3 ani, casa de pensii a anulat decizia de pensionare a reclamantei, hotărâre menținută în procedura judiciară în care fusese contestată; subsecvent, casa de pensii a stabilit și că reclamanta trebuie să restituie suma primită cu titlu de pensie necuvenită pe o perioadă de 3 ani, calculată regresiv, hotărâre menținută, de asemenea, în procedurile judiciare care i-au urmat. Ca atare, împotriva reclamantei a fost demarată executarea silită.

55. Reținând, în aceste circumstanțe factuale, că acordarea, la 13 iulie 2012, a dreptului la pensie i-a generat reclamantei un drept de proprietate protejat de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, că anularea deciziei de pensionare, urmată de obligarea sa la a restitui suma încasată, constituie o ingerință în bunuri, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a verificat dacă ingerința — prevăzută de Legea nr. 263/2010 — i-a impus acesteia o sarcină disproporționată și excesivă, context în care, la paragraful 25 din hotărârea adoptată, a reținut că „nu s-a susținut că reclamanta ar fi întreprins vreo acțiune cu intenția de a induce în eroare casa de pensii sau că ar fi acționat cu rea-credință atunci când a depus cererea de pensionare”.

56. Aceste elemente, coroborate cu alte aspecte particulare ale speței, vizând comportamentul autorităților, pe de o parte, dar și situația financiară a reclamantei, pe de altă parte, au determinat Curtea Europeană a Drepturilor Omului să constate că sarcina impusă acesteia a fost excesivă și că, deci, a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

57. Așa fiind, sesizarea Curții de Apel Bacău — Secția I civilă se suprapune, fie și doar în parte, peste dezlegarea oferită de instanța europeană în hotărârea amintită mai sus.

58. Se cuvine reamintit că, în Cauza *Moskal împotriva Poloniei*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că principiile aplicării art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție sunt aceleași și în situația drepturilor de asigurări sociale și, așadar, după ce se verifică existența unui drept protejat de acest text, „prima cerință și cea mai importantă a art. 1 din Protocolul nr. 1 este aceea ca orice ingerință a unei autorități publice în folosința pașnică a bunurilor să fie legală, iar cea de-a doua este ca privarea de proprietate să fie în interes public și să urmărească un scop legitim, iar mijloacele folosite să fie rezonabil proporționale cu scopul urmărit”.

59. Ca atare, dispozițiile art. 107 alin. (2) și cele ale art. 179 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 constituie temeiul legal intern, care prevede ingerința la care s-a făcut referire mai sus.

60. Rămâne atributul fiecărei instanțe investite ca, asigurând aplicarea priorității a Convenției, astfel cum impune art. 20 din Constituție, să verifice măsura în care ingerința este în interes public și urmărește un scop legitim și în care mijloacele folosite sunt rezonabil proporționale cu scopul urmărit; în această etapă se evaluează dacă ingerința impune o sarcină excesivă asiguratului și în ea vor avea în vedere toate reperatele desprinse din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, vizând

securitatea juridică în domeniul asigurărilor sociale, principiul „bunei guvernante”, conduita beneficiarilor, dar și situația lor financiară specifică.

61. Cum o atare evaluare se face în concret, în analiza circumstanțelor fiecărui litigiu, cerința de admisibilitate stabilită de art. 519 din Codul de procedură civilă, care impune ca, în mecanismul unificator al hotărârii prealabile, să fie identificată o chestiune de drept nouă, susceptibilă să dea naștere unor interpretări diferite, care să facă necesară o rezolvare de principiu, nu este întrunită, așa încât sesizarea de față apare ca inadmisibilă.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău — Secția I civilă în Dosarul nr. 853/103/2024, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept:

„Dispozițiile art. 107 alin. (2) teza a doua («se recuperează») și/sau ale art. 179 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, care reglementează emiterea deciziilor de recuperare a sumelor încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale, se interpretează în sensul că impun prin ele însele (în abstract) o sarcină excesivă asiguraților, fiind astfel incompatibile cu art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în cazul în care beneficiarul prestațiilor nu a întreprins vreo acțiune cu intenția de a induce în eroare casa de pensii sau nu a acționat cu rea-credință atunci când a depus cererea de pensionare?”

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 24 noiembrie 2025.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
MARIANA CONSTANTINESCU

Magistrat-asistent,
Mihaela Lorena Repana

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Relații cu publicul: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.

Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78/79/83.

Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

